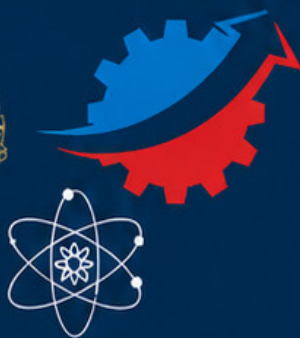

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026-YIL
IYUL/7-SON, III-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ФИЛИАЛ В Г. ТАШКЕНТЕ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, iyul.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

O'ZBEKISTONDA KREDIT BOZORINI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR.....	9
Javlanova Shaxnoza Djalolitdinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AYOLLAR TADBIRKORLIGINI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	14
Babaraimova Gulmira Zakirovna	
MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	20
Fazliyev Farrux Faxriddinovich	
TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH	26
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	
ELEKTROTEXNIKA SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIK IMKONIYATLARI.....	32
Bahodirov Jahongir Bahodir o'g'li	
SANOAT KORXONALARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DARAJASINI BAHOLASH VA UNING MOLIYAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	37
Omanov Behzod, Hoshimjonov Ahrorjon	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA JARAYONLARINING HUDUDIY VA TARMOQ TARKIBINI BAHOLASH: DINAMIK TENDENSIYALAR VA NOMUTANOSIBLIK.....	43
Qodirqulov Xumoyun Mirzo Voxid o'g'li	
HUDUDLARGA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	48
Umaraliyev Sanjar Sultonaliyevich	
ANALYSIS OF EXISTING MARKETING INSTRUMENTS FOR THE PROMOTION OF UNIVERSITY EDUCATIONAL SERVICES: STAGE REACH, THE COST-EFFICIENCY INVERSION, AND THE ABSORPTIVE CAPACITY CONSTRAINT	53
Shuhrat Bahodir o'g'li Umarov	
WORKLOAD MANAGEMENT AS A MECHANISM FOR ENHANCING ACADEMIC STAFF PERFORMANCE IN HIGHER EDUCATION.....	65
Sultonboyeva Munira, Sultanova Kamila	
XIZMATLAR SEKTORIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Tursunova Shahlo Sayfillayevna	
SUN'IY INTELLEKT VA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGI	79
Madrahimova Onajon Javlon qizi	
MINTAQAVIY INVESTITSİYALARINING KAMBAG'ALLIKKA TA'SIRINI UZATISH MEXANIZMLARI	83
Nabiyev Olimjon Abdusalomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA AUDIT.....	90
Yariyev Sherzod Shukurjanovich	

RAQAMLI IQTISODIYOT VA AUDIT

Yariyev Sherzod Shukurjanovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil izlanuvchisi

Abstract. This article examines the organization of audit activities in the digital economy. It also highlights significant changes in the theoretical aspects of auditing, its practice, methods, and the audit process under the conditions of economic digitalization.

Keywords: audit, audit activity, digital audit, “Big Four”, audit services.

Annotatsiya. Ushbu maqolada auditorlik faoliyatini raqamli iqtisodiyot sharoitida tashkil etish masalalari yoritilgan. Shuningdek, iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida auditning nazariy masalalari, uning amaliyoti, metodi va auditorlik jarayonida ham katta o'zgarishlar yuz berishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: audit, auditorlik faoliyati, raqamli audit, “Katta to'rtlik”, auditorlik xizmati.

Аннотация. В данной статье рассматриваются вопросы организации аудиторской деятельности в условиях цифровой экономики. Также отмечается, что в условиях цифровизации экономики теоретические вопросы аудита, его практика, методы и аудиторский процесс претерпевают значительные изменения.

Ключевые слова: аудит, аудиторская деятельность, цифровой аудит, «Большая четверка», аудиторские услуги.

KIRISH

Mamlakatimizda auditorlik faoliyatining huquqiy asoslari yaratildi. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 25-fevraldagi **O'RQ-677-son “Auditorlik faoliyati to'g'risida”gi Qonunining 3-moddasida “auditorlik faoliyati — auditorlik tashkilotlarining auditorlik xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha tadbirkorlik faoliyati”** deb e'tirof etilgan [1].

Raqamli iqtisodiyot sharoitida auditorlik faoliyatini tashkil etish va auditorlik tekshiruvlarini o'tkazishning nazariy masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Adabiyotlarda raqamli iqtisodiyot sharoitida auditorlik faoliyatini tashkil etish borasida turli fikrlar mavjud.

V.A. Yakimovning (2020) quyidagi fikrlarini keltirish mumkin: “Hozirgi sharoitda auditda paradigmatic o'zgarishlar ro'y berib, uning shakli an'anaviydan intellektual auditga aylanmoqda, uning metodologiyasi ham texnologiyalarga asoslanmoqda” [2].

A. Kudrinning (2020) fikricha, Rossiya Hisob palatasi uch yil ichida raqamli auditga o'tishi mumkin. Uning fikricha, birinchi navbatda moliyaviy auditni raqamlashtirish va raqamli audit modelini yaratish zarur [3].

V.V. Pankovning (2019) yozishicha, hisobotlardagi axborotlarga nisbatan o'tkazilayotgan an'anaviy audit hozirgi talablarga javob bermay qolmoqda. Muallif kelajakdagi audit metodologiyasi riskka yo'naltirilgan konsepsiyaga asoslanadi, degan xulosaga kelgan [4]. Yuqoridagilardan xulosa qilish mumkinki, raqamli iqtisodiyot sharoitida nafaqat auditning nazariy masalalari, balki uning amaliyoti, metodlari va auditorlik jarayonida ham katta o'zgarishlar yuz beradi.

N. Kozlova (2021) auditni raqamlashtirishni quyidagicha tasavvur qiladi: “Auditni raqamlashtirish — bu korxonalarda auditni to'liq masofadan o'tkazishdir” [5].

I.I. Meliyev va B.M. Dagarovlarning (2020) ta'kidlashicha, masofaviy tarzda auditorlik xizmatlarini tashkil etish va o'tkazishda qo'yilgan maqsadga erishish uchun nafaqat IT-texnologiyalar vositalaridan foydalanish, balki auditning ilg'or avtomatlashtirilgan dasturlari, moliyaviy tahlil dasturlari, elektron raqamli imzo xizmatini joriy etish hamda ko'rsatiladigan auditorlik xizmatlari sifatini tasdiqlovchi auditorni tayinlash orqali erishish mumkin [6].

D.V. Varlamova va L.D. Alekseyevalar (2020) esa raqamli auditga quyidagicha ta'rif bergan: “Raqamli audit — bu mahsulotni yaratishning har bir bosqichida auditorlik tekshiruvini o'tkazish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishdir” [7].

A.V. Petux va M.F. Safonovlarning (2019) yozishicha: “Raqamli auditning rivojlanishi bilan auditni o'tkazish texnologiyasida ham transformatsiya ro'y beradi” [8].

Yuqoridagilardan ko'rinib turibdiki, auditorlik faoliyatining istiqboldagi muhim rivojlanish yo'nalishlaridan biri raqamli audit hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda auditorlik faoliyatining raqamli iqtisodiyot sharoitidagi rivojlanish xususiyatlarini o'rganish maqsadida qiyosiy tahlil, statistik tahlil, tizimli yondashuv, umumlashtirish va ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning axborot bazasini auditorlik faoliyatiga oid normativ-huquqiy hujjatlar, xalqaro va mahalliy ilmiy manbalar, auditorlik kompaniyalari hamda rasmiy tashkilotlarning statistik ma'lumotlari tashkil etdi. Maqola matnini tayyorlash va tahrirlash jarayonida sun'iy intellekt vositalaridan 10 foizgacha foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mamlakatimizda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi **“Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PQ-4611-son Qarori** ijrosini ta'minlash maqsadida tegishli ishlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasining **“Auditorlik faoliyati to'g'risida”gi O'RQ-677-son Qonunining** 31-moddasida auditorlik tashkilotlari auditorlik tekshiruvlari va turdosh xizmatlar turidagi auditorlik xizmatlarini ko'rsatishi belgilangan.

Mamlakatimizda auditorlik xizmatlarini ko'rsatishdan olingan 206 352,4 mln so'mning 67,6 foizi auditorlik tekshiruvlariga, 32,4 foizi esa boshqa ko'rsatilgan xizmatlar ulushiga to'g'ri keladi [9]. Yuqoridagilardan ko'rinib turibdiki, mamlakatimizda auditorlik faoliyatidan olinayotgan daromadlarda boshqa xizmatlarni ko'rsatishdan tushumlarni kengaytirish imkoniyatlari mavjud. Bu, ayniqsa, raqamli iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy ahamiyatga ega.

Mazkur yo'nalishning huquqiy asoslari Qonunning 31- va 33-moddalarida belgilangan. Shuningdek, Qonunning **“Auditorlik tekshiruvini o'tkazishdagi cheklovlar”** deb nomlangan 34-moddasida: **“Auditorlik tashkiloti ketma-ket yetti yildan ko'proq ayni bir xo'jalik yurituvchi subyektning auditorlik tekshiruvini o'tkazishga haqli emas”**, deb belgilangan.

Bu bo'yicha quyidagi misollarni keltirish mumkin. “O'zbekneftgaz” aksiyadorlik jamiyatining 2016–2017 va 2018-yillar uchun MHXS asosida tayyorlangan konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlari jahondagi “Katta to'rtlik”ka kiruvchi “Ernst & Young” xalqaro auditorlik kompaniyasi tomonidan Xalqaro audit standartlari (XAS) asosida auditorlik tekshiruvdan o'tkazilgan. 2016–2017-yillardagi hisobotlar uchun 2020-yil 5-iyunda, 2018-yil hisoboti uchun esa 2020-yil 24-noyabrda ijobiy auditorlik xulosalari olingan [10].

“O'zbekneftgaz” aksiyadorlik jamiyatidan keyin jahondagi yirik to'rtta auditor-konsalting kompaniyalaridan biri hisoblangan “Ernst & Young” MChJ tomonidan 2022-yil yakunlari bo'yicha “O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari” AJning Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) asosida tuzilgan konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisoboti auditdan o'tkazildi. Natijada “O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari” AJ energetika tarmog'idagi korxonalar miqyosida birinchilardan bo'lib ijobiy auditorlik xulosasini oldi [11].

Raqamli iqtisodiyot sharoitida auditorlik tekshiruvlarida firmalar tomonidan yaratilayotgan va qo'llanilayotgan amaliy raqamli texnologiyalardan keng foydalanish tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu raqamli texnologiyalar dunyoning, shu jumladan Rossiya Federatsiyasining yirik auditorlik kompaniyalari tomonidan amaliyotda qo'llanib kelinmoqda. Yirik auditorlik kompaniyalari raqamli iqtisodiyot talablariga izchil moslashib bormoqda.

Masalan, bu holat jahondagi “Katta to'rtlik” auditorlik kompaniyalarining 2024-yilda mijozlarga ko'rsatgan xizmatlari hajmida ham namoyon bo'ladi (1-jadval).

1-jadval

Jahonning “Katta to'rtlik” auditorlik kompaniyalarining 2024-yildagi asosiy ko'rsatkichlari [12]

Kompaniyalar	Daromadi	Xodimlar soni	1 xodimga to'g'ri keladigan daromad	Yil	Shtab-kvartirasining joylashgan joyi
Deloitte	\$50,2 mlrd	345 374	\$145 349	2024	Buyuk Britaniya/AQSh
PwC	\$45,1 mlrd	295 371	\$152 831	2024	Buyuk Britaniya/AQSh
EY	\$39,9 mlrd	312 250	\$127 971	2024	Buyuk Britaniya/AQSh
KPMG	\$32,1 mlrd	236 000	\$136 144	2024	Niderlandiya

“muallif ishlanmasi”

1-jadvaldagi ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2024-yilda "Katta to'rtlik" auditorlik kompaniyalari ichida eng ko'p daromad olgan kompaniya "Deloitte" hisoblanadi. "Deloitte" kompaniyasining 2024-yildagi global daromadi 67,2 mlrd AQSh dollarini tashkil etgan. Keyingi o'rinlarda PwC — 55,4 mlrd AQSh dollari, EY — 51,2 mlrd AQSh dollari va KPMG — 38,4 mlrd AQSh dollari miqdoridagi daromad bilan qayd etilgan. "Katta to'rtlik" auditorlik kompaniyalarida jami qariyb 1,5 mln nafar xodim faoliyat yuritishini alohida qayd etish lozim [12].

Jahon iqtisodiy forumining (World Economic Forum) 2015-yildagi *Deep Shift: Technology Tipping Points and Societal Impact* hisobotida keltirilgan ekspertlar so'roviga ko'ra, respondentlarning 75,4 foizi 2025-yilga kelib korporativ auditlarning 30 foizi sun'iy intellekt yordamida amalga oshirilishi mumkinligini prognoz qilgan [13]. Mazkur prognoz audit jarayonlarida sun'iy intellekt va boshqa raqamli texnologiyalarning ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Deloitte materiallarida ham sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalarning ichki audit jarayonlaridagi ahamiyati ortib borayotgani hamda ushbu texnologiyalardan foydalanish audit faoliyatining istiqboldagi muhim yo'nalishlaridan biri ekanligi qayd etilgan [14].

RAEX reytingida ishtirok etgan Rossiya Federatsiyasining yirik auditorlik tashkilotlarining 2024-yildagi jami daromadi 39,174 mlrd rublni tashkil etgan. Shundan 27,436 mlrd rubli, ya'ni qariyb 70 foizi auditorlik faoliyatidan, 11,738 mlrd rubli yoki qariyb 30 foizi konsalting xizmatlaridan olingan [15].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagilarga asoslanib, raqamli iqtisodiyot sharoitida auditning tashkiliy jihatlar va metodologiyasida sezilarli o'zgarishlar yuz berishi mumkin, degan xulosaga kelish mumkin.

Raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayonida auditorlik faoliyati bilan bog'liq huquqiy-me'yoriy hujjatlarni zamonaviy talablar asosida takomillashtirib borish maqsadga muvofiq. Shuningdek, ushbu sharoitga mos xalqaro audit standartlarini rivojlantirish yoki amaldagi standartlarga tegishli o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish masalalarini ko'rib chiqish maqsadga muvofiq, deb hisoblaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 25-fevraldagi **O'RQ-677-son "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonuni** // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. — URL: <https://lex.uz/docs/-5307886>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi **PQ-4611-son "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Qarori** // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. — URL: <https://lex.uz/docs/-4746047>
3. Deloitte. *The Odyssey of Internal Audit: The Path to 2030. Global Chief Audit Executive Survey 2024* [Elektron resurs]. — 2024. — URL: <https://www.deloitte.com/us/en/services/audit-assurance/articles/deloitte-global-chief-executive-officer-survey-report-2024.html>
4. Deloitte; EY; KPMG; PwC. **FY2024 Global Revenue and Workforce Reports** [Elektron resurslar]. — 2024. — Deloitte: <https://www.deloitte.com/in/en/about/press-room/global-revenue-announcement.html>; EY: https://www.ey.com/en_gl/newsroom/2024/10/ey-reports-global-revenue-of-51-point-2-billion-us-dollars-for-fiscal-year-2024; KPMG: <https://kpmg.com/xx/en/media/press-releases/2024/12/robust-growth-for-kpmg-as-global-revenues-rise-5-percent-to-us-dollar-38-point-4-billion.html>; PwC: <https://www.pwc.com/gx/en/news-room/press-releases/2024/pwc-global-revenues-rise-to-us-55-4-billion.html>
5. Кудрин А. За три года Счетная палата перейдет на цифровой аудит [Электронный ресурс] // *FinRussia*. — 18.08.2018. — URL: <https://finrussia.ru/news/aleksey-kudrin-za-tri-goda-schetnaya-palata-pereydet-na-tsifrovoy-audit/>
6. Козлова Н. Цифровизация аудита и консалтинга — наша реальность // *RAEX*. — 12.11.2020. — URL: https://raex-rr.com/news/press-reliz/2020_12Nov/
7. Kun.uz. "O'zbekneftgaz" AJning 2020-yil uchun tuzilgan moliyaviy hisobotiga "Ernst & Young" kompaniyasi tomonidan ijobiy auditorlik xulosa berildi [Elektron resurs]. — 02.10.2021. — URL: <https://kun.uz/55796464>
8. Meliyev I.I., Dagarov B.M. Koronavirus pandemiyasi sharoitida auditorlik xizmatlarini tashkil etish xususiyatlari // *Moliya va bank ishi*. — 2020. — 2-son. — B. 167–176.
9. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. *O'zbekiston Respublikasida auditorlik xizmatlari bozorining 2020-yilgi asosiy ko'rsatkichlari* [Elektron resurs]. — URL: https://api.mf.uz/media/budget_activity_files/osnovniye_pokazateli_uzb_2020.pdf
10. "O'zbekiston milliy elektr tarmoqlari" AJ. Aksiadorlik jamiyatining 2022-yil uchun tuzilgan moliyaviy hisobotiga "Ernst & Young" MChJ xalqaro kompaniyasi tomonidan ijobiy auditorlik xulosasi berildi [Elektron resurs]. — 03.07.2023. — URL: <https://www.uzbekistonmet.uz/uz/lists/view/5387>
11. Панков В.В., Кожухов В.Л. Трансформация института аудита в условиях применения цифровых технологий // *Аудит*. — 2019. — № 12. — URL: <https://gaap.ru/magazines/159202>
12. Петух А.В., Сафонова М.Ф. Современный аудит в условиях цифровизации экономики: проблемы и перспективы развития // *Международный бухгалтерский учет*. — 2019. — Т. 22. — № 10 (460). — С. 1154–1169. — DOI: <https://doi.org/10.24891/ia.22.10.1154>
13. RAEX. *Список крупнейших аудиторских групп, 2025 год: Аналитика. Год невеликого перелома* [Электронный

- ресурс]. – 29.05.2025. – URL: https://raex-rr.com/b2b/audit/biggest_audit_groups/2025/analytics/
14. Варламова Д.В., Алексеева Л.Д. Вопросы внедрения цифровых технологий в систему бухгалтерского учета // *Вестник Алтайской академии экономики и права*. – 2020. – № 5-2. – С. 248–254. – DOI: <https://doi.org/10.17513/vaael.1136>. – URL: <https://vaael.ru/ru/article/view?id=1136>.
 15. World Economic Forum. *Deep Shift: Technology Tipping Points and Societal Impact*. – Geneva: World Economic Forum, 2015. – URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GAC15_Technological_Tipping_Points_report_2015.pdf
 16. Якимова В.А. Возможности и перспективы использования цифровых технологий в аудиторской деятельности // *Вестник Санкт-Петербургского университета. Экономика*. – 2020. – Т. 36. – Вып. 2. – С. 287–318. – DOI: <https://doi.org/10.21638/spbu05.2020.206>.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100